

Plenum

Tisdag 3.3.2026 kl. 14.00—19.47

9. Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2026

Regeringens proposition RP 1/2026 rd

Utskottets betänkande FiUB 1/2026 rd

Enda behandlingen

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 9. på dagordningen presenteras för enda behandling. Till grund för behandlingen ligger finansutskottets betänkande FiUB 1/2026 rd.

Behandlingen av ärendet inleds med en allmän debatt innehållande en snabbdebatt, där de inlägg som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst fem minuter långa. Talman konferensen rekommenderar att även de inlägg som hålls efter snabbdebatten är högst fem minuter långa.

Ledamot Hyrkkö, varsågod.

Debatt

16.49 **Saara Hyrkkö vihr** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Valiokunnan varapuheenjohtajana esittelen nyt tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien vuoden 2026 lisätalousarviota.

Tässä lisätalousarvioesityksessä varsinaisten tulojen arviota alennetaan 952 miljoonalla eurolla ja määrärahoja lisätään 438 miljoonalla eurolla. Näiden verotuloarvioiden tarkentumista selittävät muun muassa ennakoitua alemmat kertymät sekä ennusteiden aleneminen. Eli tämä esitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 1 390 miljoonalla eurolla. Näin ollen valtion vuoden 2026 nettolainanotoksi arvioidaan noin 10,8 miljardia euroa.

Alijäämää pienentää 1.1. lakkautetun Valtion asuntorahaston jäljellä olevan kassan tulouttaminen valtion budjettiin. Jos tätä noin 2,3 miljardin euron tuloutusta ei huomioida, niin alijäämä on 13,1 miljardia euroa, ja budjetoidun valtionvelan määrän arvioidaan olevan noin 201 miljardia euroa vuoden loppuun mennessä.

Määräraharavetta kasvattavat etenkin Fingrid Oyj:n omistusjärjestelyt, joiden mitta-luokka on 402 miljoonaa euroa, ja kasvua ja investointeja vauhdittavaan kokonaisuuteen esitetään yhteensä 145 miljoonaa euroa. Länsiradan rakentamisen rahoittamiseen esitetään 6,2 miljoonan euron lisäystä, ja liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan allekirjoittamaan Länsirata Oy:n rakentamisvaihetta koskeva osakassopimus. Lisäksi Laivue 2020 -tilausvaltuutta esitetään lisättäväksi 139 miljoonaa.

Todettakoon myös, että hallituksen lisätalousarvioesitykseen sisältynyt lisämääräraha alkoholilain uudistuksesta johtuviin lupa- ja valvontatehtäviin on valiokunnan käsittelyssä poistettu, sillä tämän mainitun alkoholilain muutoksen käsittely on vielä eduskunnassa kesken.

Mietintöön sisältyy kolme vastalauseita. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.51 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion ytimessä on kysymys siitä, miten Suomi vahvistaa turvallisuuttaan ja huoltovarmuuttaan aikana, jolloin turvallisuusympäristö on muuttunut pysyvästi. Talousarvion tehtävä on antaa selkeä ja totuudenmukainen kuva siitä, mihin Suomi käyttää veronmaksajilta keräämiään rahoja. Siksi sitä on myös päivitettävä ennusteiden muuttuessa, ja valtiovarainvaliokunta on tehnyt esityksen kanssa huolellista työtä.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa keskeisessä roolissa on huoltovarmuus. Valtiovarainministeriölle ehdotetaan 402 miljoonan euron määrärahaa Fingridin A-osakkeiden hankintaan, jotta valtion määräysvalta kantaverkossa vahvistuu. Kyseessä on ennen kaikkea kriittinen turvallisuustoimi, sillä sähköverkon tulee toimia kaikissa oloissa. Sen tulee toimia myös niillä alueilla, joilla sääolosuhteet ovat vaativimmat ja etäisyydet ovat pidemmät. Lisäksi esityksessä ehdotetaan rahoitusta tulevaisuuden energiaratkaisujen kehittämiseen. Näillä investoinneilla on suora merkitys myös pohjoisen Suomen teollisuudelle ja elinvoimalle.

Arvoisa puhemies! Me emme unohda puolustuksen merkitystä turvallisuudelle. Muutunut maailmanpolitiikka korostaa erityisesti Pohjois-Suomen asemaa, jonka alueella puolustuksen valmius, kriittiset yhteydet ja arktinen toimintaympäristö kohtaavat. Siksi on merkittävää, että lisätalousarviossa uudelleen budjetoitu puolustusministeriön toimintamenoihin osoitettu 4,8 miljoonan euron määräraha avataan käytettäväksi pohjoisen ohjelman hankkeisiin ja niistä aiheutuviin avustuksiin.

Samalla on todettava, että Suomi on Euroopasta katsottuna saari. Meidän on huolehdittava myös meripuolustuksen vahvistamisesta. Siksi Laivue 2020 -hankkeen tilausvaltuutta kasvatetaan 139 miljoonalla eurolla. Tämä varmistaa Suomen kyvyn turvata kriittiset meriyhteydet ja ylläpitää puolustusta Itämeren ja arktisen alueen turvallisuusympäristössä. Taloutemme tilanteen vuoksi lisätalousarvioon on kirjattu, että valtuuden käytöstä aiheutuvat menot maksetaan Puolustusvoimille jo myönnettyistä määrärahoista. Nämä ovat molemmat selkeitä viestejä siitä, että tiukassakin tilanteessa kykenemme pitämään kiinni siitä, mikä turvallisuudellemme on tärkeää.

Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio osoittaa, että me kohdennamme voimavaroja sinne, missä strateginen tarve on suurin. Toisaalta valiokunnan mietinnön muutosten mukaisesti emme myöskään kirjaa talousarvioon sellaista, jonka käsittely on yhä kesken. Lisätalousarvioon kirjatut esitykset ensinnäkin vahvistavat Suomen huoltovarmuutta ja turvallisuutta ja toiseksi varmistavat sen, että pohjoisen kaivokset, satamat ja teollisuus voivat toimia luotettavasti rakentaen suomalaista tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.56 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvioesitys näyttää hyvin sen, kuinka vakavassa tilanteessa Suomen talous tällä hetkellä on, ja se näyttää myöskin sen, kuinka huonosti hallitus on onnistunut talouspolitiikassaan. Se kertoo kaiken oleellisen, kun katsotaan sitä, että työllisyystavoite, 100 000 uutta työpaikkaa, ei ole lähelläkään, vaan ollaan 60 000 toisessa suunnassa, eli tavoite on erittäin kaukana. Velkaantuminen on edelleen erittäin kovaa, ja siitä kertovat nämä luvut, jotka tässä lisätalousarviossa ovat tä-

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

män vuoden lopussa: Suomen valtiolla on velkaa 201 miljardia, ja se on kasvanut 45 miljardilla tämän kolmen vuoden aikana, kun sitä oli 156 miljardia vuoden 23 lopussa. Kolmen vuoden aikana on otettu velkaa enempi kuin Sanna Marinin ja Rinteen hallitus otti neljän vuoden aikana yhteensä. Eli tämä kertoo sen, kuka on ottanut velkaa erittäin paljon. Siinä mielessä ollaan velanoton kannalta erittäin huolestuttavassa tilanteessa. Sitten toinen huolestuttava tilanne tässä on sen osalta, että tuloarviot ovat joutuneet alennettavaksi 952 miljoonalla, ja erityisen huolestuttavaa on, että ansio- ja pääomatuloveron tuottoarviota alennetaan 629 miljoonaa ja arvonlisäveron tuottoa arvioidaan 323 miljoonaa.

Kun joulukuussa on hyväksytty tämä talousarvio tälle vuodelle, niin näin nopeasti tämä tilanne on mennyt näin huonoon suuntaan. Se kertoo tästä talouden ennustamisesta todella paljon. Tässä mielessä nämä luvut ovat pysäyttäviä. Sitten uutta velkaa otetaan melkein 1,4 miljardia euroa. Nämä luvut ovat todella huonot. Kaikki menee väärään suuntaan. Siinä mielessä tässä lisätalousarviossa olisi erittäin paljon pitänyt kiinnittää huomiota siihen, miten saadaan talous kasvuun, ja niitä toimia täällä on aika vähän. Olisi pitänyt katsoa, mitä voitaisiin tehdä, että pieniä kasvuyrityksiä saataisiin alvin alarajan nostoon, miten näitä kasvurahoituksia olisi pystytty tekemään niin, että saadaan liikkeelle kasvuyritystoimintaa, miten rakennetaan tukipaketti rakennusallalle ja niin poispäin. Sitten on monta osaa, jotka liittyvät tähän vihreään siirtymään, ja niitä olisi pitänyt tehdä enempi. Sitten työmarkkinoilla olisi pitänyt hakea ratkaisuja, joilla mennään työmarkkinoilla aitoon vuoropuheluun, ja sitä kautta oltaisiin haettu niitä elementtejä, millä kasvua saadaan yhdessä rakennettua. Tässä mielessä nämä osiot tästä puuttuvat kokonaan, ja toivonkin, arvoisa rouva puhemies, että näitä kehysriihessä alkaa ilmestyä, koska niitä todella, todella tarvitaan.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tämä Fingridin osto, 400 miljoonaa, vähän yli. Siinänsä on ymmärrettävää, että se ostetaan valtiolle, ja se toivon mukaan tekee siitä sillä tavalla ennustettavan, että kun Fingridilläkin on erittäin iso investointipanos tulemassa valtakunnan verkkoon, kantaverkkoon, niin se pääomitus sitten — kun tämä omistus tulee, tuleeeko sieltä sitten valtiolle joitain pääomistustarpeita vielä — on vielä arvattavissa ja kysyttävä tässä yhteydessä.

Siinä mielessä tämä lisätalousarvio on kyllä, näin nopeasti kuin se tulee budjetin jälkeen, surullista luettavaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

17.00 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Puolustus ja huoltovarmuus ovat äärimmäisen tärkeitä asioita. Siitä ollaan varmasti melko yhtä mieltä. On kuitenkin hienoa myös nähdä, että oppositiossa on oltu sittenkin huolissaan valtiontaloudesta, vaikka olettekin melko johdonmukaisesti vastustaneet melkeinpä kaikkia sopeutustoimia kuitenkin tuomatta keskusteluun varteenotettavia ja realistisia vaihtoehtoja.

Omien vaihtoehtojenne lisäksi voisitte tuoda keskusteluun myös suhteellisuudentajua. Tämän hallituksen aloittaessa Suomen talous ei ollut noussut vuoden 2008 tasosta yhtään minnekään. Oppositiopuolueista esimerkiksi sosiaalidemokraateilla ja keskustalla olisi ollut tuossa välissä aikaa tehdä ja toteuttaa hyviä suunnitelmia talouskasvun rakentamiseksi, useammassakin hallituksessa. Talouskasvun käyrä kuitenkin näytti melko viivasuoralta, siis vaakatasossa. Jos hallitukset hallituksien perään ovat laiminlyöneet taloudenpitoa ja kasvutoimien tekemistä nämä lukuisat vuodet, niin miten kaikki tämä tihutyö mitätöitiin parissa vuodessa? Kyllä siinä olisi taikuri itsekkin ihmeissään.

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

Vaihtoehtoja on oppositiosta kyllä esitetty, mutta vaihtoehto se on huonokin vaihtoehto. Sosiaalidemokraatit esimerkiksi ovat ehdottaneet yritystukien karsimista ja yhteisöveron kevennyksen perumista, vaikka seuraavassa käänteessä kiireellisiksi kasvutoimiksi mainittiin muun muassa yritysten rahoituksen kuntoon laittamista järkevillä toimilla. Näillä toiminnoilla lähinnä jyrkästi heikennettäisiin yritysten toimintamahdollisuutta. Koettakaahan nyt päättää, haluatteko tukea yrityksiä ja työllisyyskasvua vai ette.

Keskustan vaihtoehdot puolestaan kumisevat tyhjyyttään melkein yhtä paljon kuin se hallitusneuvotteluihin jätetty kuuluisa tyhjä paperi. Vastalauseessanne teillä ei ollut juuri mitään muuta sanottavaa kuin Saarikon junan kustannukset. Silläkö yksin laitetaan Suomi kuntoon? Vai pitääkö tämä ymmärtää niin, että olette lähes kaikkeen muuhun täysin tyytyväisiä?

Hallituksen toimet valtiontalouden sopeuttamiseksi ja talouskasvun vauhdittamiseksi ovat oikeasuuntaisia, ja tämän muuten todistaa se, että EU ei vaadi lisätoimia tälle ja ensi vuodelle. Johdonmukainen työ kantaa hedelmää aikanaan. Jos jaossa olisi niitä nopeita pikavoittoja, niin ne olisi varmasti jo aiemmin tehty. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.03 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Vaikka käsittelyssä on lisätalousarvio, niin ehkä on syytä jo heti alkuun korjata tämä edustaja Reijosen tulkinta siitä, mistä se johtuu, että EU ei vaadi meiltä lisätoimenpiteitä. No, sehän johtuu siitä, että tämä meidän hävittäjähankinta jaksottui toisella tavalla kuin oli suunniteltu, ja nyt te tätä käytätte kikkailemaan niitä suurempia sopeutusvaateita sitten seuraavalle hallitukselle. Kun tämä todetaan, niin on sitten rehellistä myös sanoa, mistä se johtuu. Sillä ei ole pätjän vertaa tekemistä niiden toimenpiteiden kanssa, mitä hallitus on tehnyt, vaan tämä on täysin, vain ja ainoastaan, sen johdosta, että hävittäjähankinta kohdistuu nyt eri tilivuosille kuin alun perin oli ajateltu. Sekään ei tätä meidän julkisen taloutemme tilannetta pätjän vertaa kyllä paranna mutta tuottaa mahdollisuuden todella nykyiselle hallitukselle sitten todeta, että eipä tässä varmaan tarvitse muita toimenpiteitä enää tehdä, että seuraava hallitus hoitaa.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee nyt tähän lisätalousarvioon, niin kyllähän se surullisin viesti oli se, että verotulokertymää joudutaan jälleen kautta linjan laskemaan, mikä sitten johtaa siihen, että tässäkin lisätalousarviossa tämän vuoden velanottoa kasvatetaan melkein 1,4 miljardilla eurolla. Näin ollen tämän vuoden velanotoksi arvioidaan nyt tällä hetkellä se yli 13 miljardia euroa — siis 13 miljardia euroa uutta velkaa tänäkin vuonna. Kyllähän tämä on kerta kaikkiaan epäonnistuminen varsinkin heiltä, jotka ennen viime vaaleja antoivat ymmärtää, että velkaantuminen loppuu kuin seinään, kunhan vaan valta maassa vaihtuu.

Arvoisa puhemies! Kyllä tähän lisätalousarvioon liittyy myös positiivisia asioita, joita hallitus edistää niin yksittäisissä kasvutoimenpiteissä kuin esimerkiksi huoltovarmuuden saralla ja mitä tulee esimerkiksi tähän Fingridin pääomittamiseen ja niihin omistusjärjestelyihin. Näitä voi kyllä kannattaa. Mutta se ei poista sitä, että edelleen todella Suomen julkinen talous ui erittäin syvissä vesissä, ja juuri julkaistu tulevienkin vuosien tekninen kehys tätä entisestään vahvistaa. Siinäkin teknisessä kehyksessä suurin uutinen on se, että tuloarvioita joudutaan vuositason tarkistamaan alaspäin kolmella miljardilla. Tässä tilanteessa ei ole kyllä syytä ainakaan puhkoa omilla toimenpiteillä enää uusia aukkoja sinne tulopohjaan, ja siksi tämä yhteisöveropäätös, jonka hallitus viime vuonna teki ja joka olisi tu-

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

lossa tänä keväänä käsittelyyn eduskunnassa, on syytä jättää kyllä tekemättä. Samalla olisi tarvittu lisätöimenpiteitä varsinkin nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden torjuntaan.

Siksimä, arvoisa puhemies, teen vastalauseemme mukaiset esitykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

17.06 Mika Lintilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä tietysti kertoo, tosiaankin, tästä talouden vaikeasta tilanteesta, nämä luvut, joita tässä on. Sinällänsähän tässä lisätalousarviossa on paljon hyviä ja ihan perusteltuja asioita, voiko sanoa, vähän rutiiniasioitakin, mutta kyllä nämä luvut... Siis alijäämä on yli 13 miljardia. Se, mikä on myös huolestuttavaa, on se, että kokonaisvelkamäärä on 201 miljardia. Meillä taitaa eduskunnan antama lainavaltuus olla 205 miljardia, eli todennäköistä on, että hallitus joutuu kesällä tuomaan eduskunnalle hakemuksen uudesta velkavaltuudesta, lainavaltuudesta, koska tämä raja tulee menemään yli. [Joona Räsänen välihuuto] Huolestuttavaa on, kuten tässä on tullut esille, verotuloarviot. Sehän kertoo siitä, että meillä talous ei pyöri, tuloverot eivät kasva, arvonlisäverot eivät kasva, välillisen verotuksen tulot ovat jääneet alemmaksi kuin arvioitiin. Eli kyllähän tämä kuvastaa talouden tilaa tänä päivänä, sitä yhtään dramatisoimatta ja korostamatta, mutta tämä on ikävä viesti meille kaikille. Jollain tavalla tämä velkaantumisen on saatava hallintaan. Se tulee tietysti saada mahdollisimman nopeasti liikkeelle, ja siinä on hyvä, että tämä velkajarrutyöryhmä on saanut työnsä päätökseen ja nämä tietyllä tavalla nurkkapaalut on saatu tähän aikaiseksi.

Keskusta on tehnyt vastalauseen, joka käytännössä kohdistuu yhteen osioon eli niin sanottuun tunnin junaan eli Turun junaan, mikä se sitten nimeltään onkaan. Tässä on kirjattu nyt siihen 6 200 000 euroa plus sitten valtuudet 385 miljoonaa euroa. Kokonaishinta tässä vaiheessa arvioituna taitaa olla 1,3 miljardia, ja silläkään ei saada kokonaisuutta vielä valmiiksi. Eli kyllähän tässä semmoinen siivutetun projektin leima tällä hetkellä on. Keskusta olisi lähtenyt siitä, että tässä tilanteessa, jolloin tarvitaan nopeasti työllisyystoimia, olisi ollut parempi nämä rahat kohdistaa rakennushankkeisiin ympäri Suomea. Tietysti voidaan logistisesti, maailman tilanne huomioiden, myös pohtia sitä, onko tämä tunnin juna todellakin se meille tällä hetkellä tärkein, olisiko kuitenkin syytä hakea sitten pohjoista ulottuvuutta ja sitä kautta erilaisia reittejä maailmalle. Tästä syystä keskusta on tehnyt tämän vastalauseen, ja toivon mukaan tämä herättää vähintäänkin keskustelun tämän hankkeen ajankohtaisuudesta. Eli teen keskustan vastalauseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä kannatan lämpimästi edustaja Lintilän juuri äsken tekemää ehdotusta, erinomainen ehdotus. Omana perustelunani esitän asiaan sitä, että äskenhän käytiin tätä ilmastopoliittista keskustelua, ja se lienee paras todiste tämän meidän valtavan velkaantumisemme syistä. Kun palasin eduskuntaan 2015 pidettyäni yhden kauden vuorotteluvapaata, sen jälkeen on 150 miljardia velkaannuttu. Me olemme tätä ilmastohumppaa tanssineet nyt niin paljon, että jopa suurten metsäyhtiöiden johtajat varoittelevat meitä siitä, että heidän bisneksensä menee tässä maassa pois. Massimo Reynaudo oli kaksi viikkoa sitten Hesarissa, Enson johto on samaa tehnyt, samoin Metsäliiton johto. Mutta tässä talossa ei tunnuta kuuntelevan mitään muuta kuin ilmastohumppaa ja niitä vääriä päästölukuja, mitä me halutaan näköjään ylläpitää, ja se on

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

se, mikä maksaa meille aivan valtavasti. Energia on kohta niin kallista, että ei tavan ihminen pysty elämään, ja sitten me ihmettelemme, miksi kaupoissa on tyhjää, miksi ei kauppa käy, miksi ostoskeskukset ovat tyhjänä ja miksi ihmiset säästävät. Tästä puuttuu enää, arvoisat edustajakollegat, se, että me näköjään syytämme tässä talossa herkästi, että kun ihmiset eivät osta. Miksi ne eivät osta? Menkääpä, hyvät edustajakollegat, itseenne. Miksi ne eivät osta? No, sitä varten, että he tietävät, että erittäin pahat ajat ovat tulossa ja nyt pitää varautua siihen pahaan aikaan. Nämä meidän kunnioittamamme, meidän rakastamamme äänestäjät ymmärtävät tämän 20 kertaa paremmin kuin me kansanedustajat. He osaavat varautua pahoihin aikoihin. He tietävät, että kun se on tulossa, niin he varautuvat siihen. Mutta mitä tekee eduskunnan edellisessä keskustelussa käyty ilmastopolitiikka? Humppa jatkuu ja rahaa palaa, kotimaista energiaa ei saa käyttää, ja Italiasta ajetaan mafijätettä Suomeen. Äsken juuri katsoin MOT-ohjelman uusiksi työhuoneessa, hetki sitten, ja totesin, että voi hyvänen aika tätä rakasta isänmaata. Tähänkö meidän rahat menevät? Edustaja Lintilän esitys koski nimenomaan tätä kuuluisaa tunnin junaa, mutta jostakinhan meidän on aloitettava. Olkoon tämä edustaja Lintilän tekemä hyvä esitys se valssin ensiaskel, koska eihän turhuuksiin pidä rahaa menettää, kun kuitenkin ratayhteydet jo toimivat.

Toinen asia: Se, mitä Suomen pitää tehdä, on ottaa lusikka kauniiseen käteen ja poistaa sieltä ne turhat menoerät, mitä meillä on tämän kalliin energian takia. Se on poistettavissa, me haluamme sen poistaa, mutta näköjään tämä pieni vihervasemmiston klikki pitää tätä maata tiukasti otteessaan ja estää kaiken järkevän talouspolitiikan teon tässä maassa. Jatketaan vaan tällä tavalla, niin sitten tiedämme vuoden päästä, miten tässä tulee käymään. Se ei ole sitten... Älkää vain, hyvät edustajakollegat, menkö syyttämään niitä hyviä ja viisaita ihmisiä, jotka ovat kotonaan säästäneet tileille rahaa, että selviävät niistä vaikeista ajoista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Hyrkkö.

17.12 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Todella Suomen taloutta vaivaa matalasuhdanne, josta hallitus ei tietenkään tyystin ole vastuussa, mutta hallitus on vastuussa siitä omasta epäonnistuneesta politiikastaan, joka on tarpeettomasti pitkittänyt tätä tilannetta. Lisätalousarvio on jälleen riittämätön vastaus Suomen julkisen talouden haasteisiin.

Vihreiden vastalauseessa on muutamia konkreettisia ehdotuksia:

Ensimmäinen koskee tätä Länsirata-hanketta, josta voi tietenkin tässä salissa olla montaa mieltä, kuten edellä on kuultu, mutta selvää on se, että tämän hankkeen toteuttamisessa olisi syytä kiinnittää erityistä huomiota ilmasto- ja luontovaikutusten minimoimiseen ja kompensointiin. Valtio voi tässä osoittaa esimerkkiä muille osakkaille. Rakentamisvaiheessa tulisi sitoutua käyttämään vähähiilistä betonia sekä terästä. Lisäksi hankkeen luontovaikutuksia tulee systemaattisesti selvittää sekä lieventää kaikin mahdollisin toimin. Erityisesti ekologisten yhteyksien turvaaminen ratalinjan läheisyydessä täytyy varmistaa ja olemassa olevia ekologisia yhteyksiä pyrkiä vahvistamaan. Valtion on myös toteutettava ekologista kompensatiota hankkeen osalta huolelliseen selvitykseen pohjaten, ja tähän liittyen esitämme lausumaa.

Toinen kokonaisuus liittyy tähän työttömyyskriisiin, joka Suomea vaivaa. Erityisesti olen huolissani nuorten työttömyydestä. Meillä oli vuoden lopussa alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita yhteensä 80 000. Erityisen huolestuttavana voidaan pitää pitkäaikais-työttömäksi jääneiden nuorten tilannetta. Nuorten tulevaisuuskon murenemiseen ja työ-

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

lisyysnäköymien heikkenemiseen olisi syytä puuttua nopeasti ja määrätietoisesti. Vihreät ovat esittäneet lukuisia keinoja nuorten työllisyyden parantamiseksi, ja katsomme, että hallituksen tulisi tuoda parempia ja vahvempia esityksiä tästä aiheesta eduskunnan käsittelyyn. Tästä siis on myös yksi lausuma.

Kolmantena kokonaisuutena on nyt tämän lisätalousarvion kenties isoin asia, joka on nämä verotuloihin kohdistuneet muutokset. Niissä näkyy toki tämä Suomen heikko taloudellinen kehitys, jonka seurauksena sitten nämä verotuottoarviot ovat pienentyneet, mutta on tietysti myös niin, että hallitus itse on tehnyt lukuisia verotuloja vähentäviä päätöksiä tämän hallituskauden aikana. Yksi sellainen merkittävä on vielä niin sanotusti piirustus-pöydällä, eli tämä yhteisöverokannan alentaminen 18 prosenttiin, jota ei ole vielä viety maaliin. Asiantuntijat ovat tämän esityksen laajasti tyrmänneet. Jopa perussuomalaisen oma nuorisjärjestö on tyrmännyt ja vaatinut tämän esityksen perumista. Se on julkisen talouden näkökulmasta varsin vähäjäärkinen esitys, koska se ei tehokkaasti lisää talouden kasvua ja tietysti poraa 830 miljoonan aukon meidän verotuottoihimme tämän nyt lisätalousarviossa käsitellyn lähes miljardin aukon lisäksi. Eli esitämme, että eduskunta edellyttäisi, että hallitus ei tuo eduskuntaan enää uusia veropohjaa heikentäviä esityksiä.

Arvoisa puhemies! Teen vihreiden vastalauseen mukaiset esitykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

17.16 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen talous- ja finanssipolitiikka on raa’asti epäonnistunut myös hallituksen omien tavoitteiden ja itse käyttämien mittarien suhteen. Sinänsä tämä lisätalousarvioesitys ei valtavan mullistavia muutoksia tähän isoon kuvaan tuo mutta joitakin sinänsä ihan merkityksellisiä tarkennuksia.

Kun edustaja Hyrkkö tuossa edellä teki perusteltuja esityksiä ja myös esitti hyvät syyt sille, minkä takia ne olisi paikallaan ottaa eduskunnan kannaksi, niin kannatan edustaja Hyrkkön tekemiä esityksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä puhuttaessa nyt lisätalousarviosta on tietysti hyvä huomioida, mikä tilanne on, ja kuten tiedetään, Suomen talouden tila on yhä edelleen heikko varovaisista positiivisista merkeistä huolimatta. Kasvun käynnistyminen on viivästynyt, ja hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut sen itse itselleen asettamien tavoitteitten suhteen. Työllisyyden ja kasvun laiminlyönti sekä työmarkkinoille luotu epävarmuus ovat heikentäneet talouskehitystä ja kiihdyttäneet velkaantumista, ja tämä on tietysti vaikuttanut myös koko tämän meidän Suomenmaan kansalaisten ja yhteiskunnan luottamuksen rapautumiseen.

Tietysti kun puhutaan nyt sitten työllisyydestä, taloudesta ja niistä tunnusmerkeistä, niin ei pidä unohtaa myöskään sitä inhimillistä puolta, mikä näihin kaikkiin tunnuslukuihin ja niitten takana oleviin ihmisiin liittyy. Tietysti näiden myötä pitäisi huomioida lisätalousarviossa paremmin se, että meillä hallituksen päätöksillä lapsiperheköyhyys on lisääntynyt merkittävästi, kurjuus ja epätoivo ovat lisääntyneet. Näitä toimia pitäisi huomioida mitä pikimmiten ja paremmin lisätalousarviossakin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

17.17 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Räsäsen tekemiä vastalauseen mukaisia ehdotuksia. Sitten toteaisin tähän tilanteeseen, joka liittyy tähän yhteisöveroon. Kaivelin vähän tuossa vanhoja muistiinpanoja ja muistin, että kun tässä koko ajan viitataan siihen, että ei 17 vuoteen ole kasvua ollut, niin minä kertaan tässä, mitä yrityksille on tässä tehty tällaisia isompia pumpseja, joilla on yritetty saada kasvua aikaiseksi.

2009—2010 poistettiin Kela-maksu yrityksiltä. Se oli noin miljardi euroa. Sitten yhteisöveroa laskettiin vuonna 2014. Se teki noin miljardi euroa myöskin. Sitten sosiaaliturvaan liittyviä maksuja eli eläkemaksuja ja sairausvakuutusmaksuja siirrettiin yhteensä kaksi miljardia palkansaajille. Neljä miljardia euroa on siirretty tämän 17 vuoden jakson aikana, tällaisia isoja muutoksia yritysten tilanteeseen, ja ei ole tullut kasvua, niin miksi nyt tämä 800 miljoonan yhteisöveron lasku toisi sitä kasvua? Eli tavallaan meillä on käytännössä kokemus, ja nyt taas esitetään uudestaan sitä samaa vanhaa lääketta, joka ei ole toiminut aikaisemmin. Siinä mielessä hallituksen kannattaisi perua se yhteisöveron lasku, oletikin, kun se tehdään velkarahalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

17.19 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Maamme talous on tosiaan heikossa tilassa. Vaikka varovaisia positiivisia merkkejä onkin vähän nähtävissä, tosiasia on se, että Suomi on jäänyt pahasti jälkeen muuta Eurooppaa talouskasvussa ja työttömyydessä ollaan Euroopan ykkösiä. Talouskasvun ja työllisyyden haasteilla on tietenkin merkittävä vaikutus myös valtiontalouteen, ja kasvun luominen on yksi parhaista keinoista vahvistaa julkista taloutta, mutta hallituksen epäonnistuminen kasvu- ja työllisyyspolitiikassa näkyy myös tässä lisätalousarviossa.

Hallitus on tosiaan epäonnistunut julkisen talouden tasapainottamisen tavoitteessaan. Tästä huolimatta hallitus on yhä viemässä läpi pääasiassa suuryrityksiä hyödyttävän 800 miljoonan yhteisöveron alennuksen ensi vuodelle, mitä tässä on paljon edellisissäkin puheenvuoroissa kritisoitu. Pidän sitä hyvin erikoisena, ja sitä olisikin syytä miettiä ja perua tämä päätös tässä talouden tilanteessa.

Kotimaisen kysynnän heikkouteen vaikuttaa korkean työttömyyden lisäksi hallituksen politiikka, joka on ollut omiaan heikentämään ihmisten luottamusta talouteen. Tässä on aika paljon luottamuksestakin kyse ja siitä, saadaanko sisämarkkinat pyörimään. Tämä kuristava leikkauslinja ja synkistelevät puheet ja työelämän kasvanut epävarmuus ovat heikentäneet sitä talouden luottamusta ja luottamusta tulevaisuuteen. Sillä tavalla myös ne ihmiset, joilla olisi varaa tässä yhteiskunnassa kuluttaa, eivät sisämarkkinoille ole rahaa laittaneet liikkeelle.

Me tarvitaan selkeä suunnanmuutos talouskasvuun, investointeihin ja työllisyyteen. Tällä tavalla saadaan Suomea nousuun. Toisaalta julkisen talouden tasapainottamisessa yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti pitää edetä. Edellisissäkin puheenvuoroissa viittasin niihin pitkiin näkemyksiin, mitä yrityksille pitää pystyä tarjoamaan, jotta ne investoivat. Se vaatii pitkää politiikkaa, pitkäjänteistä politiikkaa myös talouden hoitamisessa. Sitä peräankuuluttaisin tässä keskustelussa myöskin.

Vielä ihan muutaman vaihtoehdon tässä ehdotan, kun monesti sanotaan, että meillä ei ole SDP:ssä edes esittää mitään vaihtoehtoja. Asuntomarkkinoita voitaisiin vauhdittaa esimerkiksi ensiasunnon ostajien kannusteilla, tai yritysten kasvua voitaisiin vauhdittaa tuke-

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

malla rahoitusmahdollisuuksia, kohdistamalla toimia suurtyöttömyyden taittamiseen vaikka kotitalousvähennyksen parantamisella hoiva- ja hoitotyössä. Nämä olisivat ihan selkeitä asioita, millä sisämarkkinoita voitaisiin tukea. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

17.22 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lintilä tuossa nosti Turun tunnin junan, minkä rakentaminen on aika järjetöntä tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, kun tiedetään, että 10 miljardin sopeutukset tulevat seuraavalle hallituskaudelle, kun tämä hallitus ei pystynyt niitä omia sopeutuksiaan tekemään. Tavoitteena oli siis 10 miljardia, ja Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan noin 3,5 miljardia on kyetty tekemään, jolloin lasku jää seuraavalle hallitukselle, ja sinne jää vielä sitten tällainen sitoumus tuosta Turun tunnin junasta ikään kuin kaupan päälle.

Olisi vähintäänkin kohtuullista, että seuraavassa kehysriihessä — kun nyt sitä ei tässä lisätalousarviossa tehty — peruttaisiin tuo yhteisöveron alennus, josta lähes kaikki tutkijat ovat sitä mieltä, että siitä ei talouskasvua seuraa. Kun se vielä nyt kirjoituspyödyllä on, niin totta kai se kannattaisi perua.

Myöskin vauraille kohdistetut veronalennukset ovat sellaisia, että eivät ne todellisuudessa suomalaiseseen kulutukseen mene. Jos 100 000 euroa henkilö tienaa, niin kyllä se on saanut varmasti sohvansa ostettua ihan muutenkin. Ne menevät sitten ulkomaanmatkailuun tai osakesijoittamiseen. Näinhän se totuus on.

Aivan samoin voidaan kyseenalaistaa puolen prosentin arvonlisäveron alennus, mikä tehtiin. Yhtään kaupan hintalappua en nähnyt, missä tämä arvonlisävero olisi sinne hintoihin alaspäin siirtynyt. Kyllä se oli kädenojennus jälleen kaupalle, jonka lauluja tämä hallitus tuntuu laulavan.

Haluan nostaa tässä puheenvuorossa esille myös sen, että kun tämä verokertymä oli näin järkyttävästi pienempi, mitä alun perin ennusteet olivat, niin meidän tulisi miettiä sitä, miten tämä ihmisten kulutuskäyttäytyminen on muuttunut. Olemme paljon puhuneet siitä, että ihmiset eivät kuluta enää niin paljon, mutta todellisuudessa on myöskin kulutustavan siirtymällä iso merkitys. Ennen ostettiin palveluita, majoituspalveluita tai taksipalveluita tai ravintolapalveluita. Nykyään kaikki nämä ja monet kaupan palvelut ovat netissä, ja se välittäjä vie sen leijonanosan siitä voitosta — se usein on kansainvälinen yhtiö, ja nämä yhtiöt sitten sijaitsevat veroparatiiseissa — ja silloin sen ravintoloitsijan tai hotelliyrittäjän tai muun yrittäjän siivu on hyvin matala. Minä en tiedä, mitä tälle on tehtävissä, mutta meidän tulee tunnistaa tämä sen temuttamisen kaupankäynnin lisäksi, se, että alustat vievät katteen. Maataloudessahan tämä sama asia on ollut pitkän aikaa — se alkutuottaja-asema on hyvin mitätön — mutta tämä tulee siirtymään tosi laajalle sektorille. Jos ei tässä saada jotakin aikaiseksi, niin meillä tulee näkymään vielä enemmän huonekaluliikkeitten tai ravintoloitten tai hotelliyrittäjien tai kaikkien vastaavien konkurssseja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Jari.

17.26 Jari Koskela ps: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Eihän tämä lisätalousarvio täällä nyt ihan pelkkää synkistelyä ole kuitenkaan. Kasvutoimet ovat tervetulleita, koska ne kohdistuvat kilpailukykyimme parantamiseen. Meillä ei ole varaa rahoittaa laajoja valtiontukiratkaisuja omalle teollisuudellemme, mutta tässä lisätalousarviossa olevia tarkasti koh-

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

dennettuja panostuksia siis voimme tehdä. Täällä on näitä hankkeita: Ensinnäkin 48 miljoonan euron valtuus energiateknologian demonstraatioihin. Sitten toisena on tämä IPCEI:n kokonaisuus, 78 miljoonan euron valtuus ja 20 miljoonan euron määräraha. Se tuo Suomelle tk-työtä, ja siinä on muun muassa tämmöisiä kuin akku-, vety-, mikroelektroniikka-, puolijohde- ja bioteknologia mukana. Sitten kolmantena on tämä, että pk-yrityksille suunnataan 19 miljoonan euron valtuus ja kuuden miljoonan euron määräraha kehittämishankkeisiin.

Kyllä tämä Fingridinkin A-sarjan osakkeiden ostaminen valtiolle on varmasti hyvä sijoitus. Me tiedämme, että Fingrid omistaa Suomen kantaverkon ja kaikki sähkönsiirron merkittävät ulkomaanyhteydet, ja sikälikin se on erittäin oleellinen. Nämä A-sarjan osakkeethan tarkoittavat myöskin sitä, että niillä äänivalta on suurempi kuin B-sarjan osakkeissa. Omistushan muuttuu nyt sitten sillä tavalla, että — katsotaanpas tarkasti — Fingridissä oli aikaisemmin valtion osuus 53,1 prosenttia ja nyt se nousee 59,5:een, ja äänivallassa valtio kasvattaa osuutensa 70,9 prosentista 81,5:een. Tältäkin osin tämä on ihan järkevää valtion saada. Se olisi saattanut pahimmassa tapauksessa mennä vaikka ulkomaille, niin että se asia hoidettiin kunnolla ja näin kuin pitääkin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.28 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Fingridiin täytyy sanoa, että onneksi valtiolla oli tämmöinen etuosto-oikeus siinä asiassa, niin että päästiin myöskin näin päin tekemään tätä ostoa. Sen osalta vielä muistutan siitä noin viiden miljardin investointitarpeesta siellä. Se on todella iso, ja toivon mukaan ne pystyvät sen siellä yhtiössä tekemään, niin että valtion ei tarvitse siihen lähteä mukaan.

Arvoisa rouva puhemies! Pyysin tämän puheen sen vuoksi, että meillä talouspolitiikan arviointineuvosto on arvioinut yleistä valtion toimintaa ja sitten VTV on tehnyt arvion siitä, mitä meidän sopeutukset ovat valtiontaloudessa tuoneet ja mitä ne ovat jättäneet käteen, ja kun kymmenen miljardin sopeutuksista on täällä puhuttu, niin VTV:n mukaan tällä hetkellä noin kolme ja puoli miljardia voidaan niistä todentaa niin, että se tasoittaa ja tasapainottaa valtiontaloutta. No, sitten talouspolitiikan arviointineuvosto on todennut, että ei olla saavuttamassa julkisen talouden vahvistamista, niitä keskeisiä tavoitteita eli alijäämää ja velkasuhdetta, ne on todettu. Tämä velkasuhteen kasvu ei taitu. Siinä mielessä on hyvä, että löytyy yhteisymmärrys velkajarrusta, josta haetaan sitten vähän ylivaalikautisten ratkaisujen kautta tuloksia, joilla taitetaan se velka. Veropäätöksistä ne toteavat aika mielenkiintoisesti, että kokonaisuutena tehdyt veropäätökset eivät ole kovin johdonmukaisia, sillä hallitus keventää myös työllisyyden ja investointien kannalta vähemmän haitallisia veroja. Eli tavallaan tämäntyppisiä kommentteja, ja että julkisen talouden kannalta olisi ollut perusteltua tehdä myös enemmän veronkiristyksiä, esimerkiksi uudistamalla listaamattomien yritysten osinkoverotusta ja karsimalla verohelpotusten muodossa annettuja yritystukia.

Sitten yksi keskeinen syy siihen, että näitten tavoitteiden, mitä tuossa äsken luettelin, se kolme ja puoli miljardia, saavuttaminen on ollut ongelmallista, on se, että hallitusohjelman sopeutustoimet ovat jo lähtökohtaisesti olleet aika lailla epävarmoja, ja siinä mielessä ollaan aika kaukana. Esimerkiksi työllisyydelle, sille sadalletuhannelle, oli laskettu noin kaksi miljardia, ja nyt ollaan 60 000 työllisyysasteessa alapuolella. Se on ehkä kolme miljardia sitten käytännössä, jos yksinkertaistaa hirveästi tätä laskentaa.

Punkt i protokollet PR 16/2026 rd

Arvoisa rouva puhemies! Tässä on varmasti riittävästi tullut tästä lisätalousarviosta jo puhuttua. — Kiitos.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.